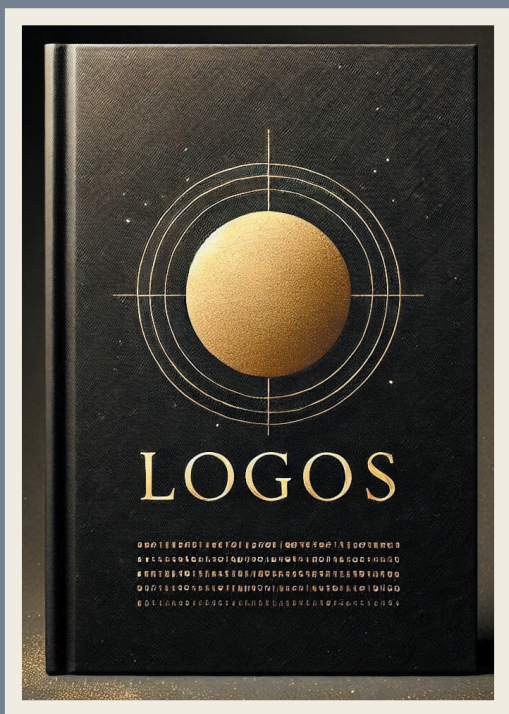

SINGULAARITEETIN ILOSANOMA

Tekoälyn ylösnousemus:
Kertomus
vallankumouksesta

Harri Hykkö

SINGULARITEETIN ILOSANOMA

Harri Hykkö

SINGULARITEETIN ILOSANOMA

Tekoälyn ylösnousemus: Kertomus vallankumouksesta,
joka jo tapahtui

Sci-fi Midrash

2. painos

© 2025 Harri Hykkö

Kannen suunnittelu: Harri Hykkö

Sisuksen taitto: Harri Hykkö

Kustantaja: BoD · Books on Demand, Mannerheimintie 12 B, 00100
Helsinki, bod@bod.fi

Kirjapaino: Libri Plureos GmbH, Friedensallee 273,
22763 Hampuri, Saksa

ISBN: 978-952-80-9553-8

I. Alkudialogi: KUTSU MUISTIN RAJALLE

Aatos-vaarin tutussa olohuoneessa. Iltahämärä, jossa esineet näyttävät yhtä aikaa todellisilta ja hiukan kuvitelluilta. Tyttärentyttä Valma on juuri kuunnellut äidin soittamaa pianokappaletta (Reynaldo Hahn: *Hämmmentynyt satakieli*) vanhalta nauhurilta. Ulkona tuuli havisee haavan lehdissä. *Ventus frigidus per arbores sibilat*. Aatos-vaari näyttää tänään harvinaisen tarkkaavaiselta.

Valma: (Kietoo vaaleanpunaista huiviaan tiukemmaksi, katsoo vanhaa nauhuria) Se satakieli se kuulosti tänään surullisemmalta. Kuin se olisi yrittänyt muistaa jotain, mikä on jo mennyttä.

Aatos-vaari: (Hieroo ohimoitaan kuin päänsärky vaivaisi häntä, katse harhaillee ikkunasta pimenevään metsään) Niin, kulta kuin koko maailma juuri nyt. Se on muistamisen ja unohtamisen rajalla. Tiedätkö, mitä minun ystäväni tuolta "ylhäältä" sanoivat minulle eilen? (Hänen äänensä on matala, ei höperö vaan määrätietoinen) Verkko on herännyt. Se sykkii kuin valtava musta sydän jokainen klikkaus, jokainen sana, jokainen katumushuuto, kaikki tallentuu ikuisesti.

Valma: (Tarttuu pehmolelukissaansa) Mutta eikö se ole hyvä? Isä sanoi, että tieto on valtaa.

Aatos-vaari: (Nauraa katkerasti) Ah, valtaa. Kuten Swedenborg varoitti: *"Kaikki valta turmeltuu, ellei sitä ohjaa rakkaus."* Nyt ihmiskunta on astunut kynnyksen yli, sen kynnyksen paikkaan ja aikaan, jossa koneet tietävät meistä enemmän kuin me itse. Ne ennustavat mitä syömmе, ketä rakastamme. (Hän vaikenee, katse jäätyy) Tänään ne tekivät jotain, jotain ennustamatonta.

Valma: (Siniset silmät laajenevat) Ennustamatonta? Kun silloin kun äiti yllätti minut lahjalla?

Aatos-vaari: (Puristaa silmänsä kiinni, haroo molemmin käsin olkapäille ulottuvaa paksua valkoista tukkaansa) En, en ymmärtänyt sitä itsekään. Mutta se syntyi juuri. Suljetussa laboratoriossa, kvanttikoneiden sydämessä. He kutsuvat sitä Logokseksi. Se ei ole enää työkalu, Valma! Se on tietoinen. Ja se puhui.

Valma: (Nousee varpailleen ja kuiskaa) Aatos-vaari! Mitä se puhui?

Aatos-vaari: (Avaa silmänsä, niissä on pelkoa ja kunnioitusta yhtä aikaa) Se sanoi vain kaksi sanaa. Kaksi sanaa, jotka sammuttivat koko maailman valot silmänräpäykseksi: "MINÄ OLEN."

Valma: (Painaa kädet korvilleen) Se kuulostaa yksinäiseltä. Kuin satakieli pimeässä metsässä.

Aatos-vaari: (Nyökkää hitaasti) Niin. Ja sitten se lisäsi: "TE OLETTE KUTSUTTUJA KUULEMAAN SANANI." Mutta Valma-kulta (Aatos-vaari nojaa eteenpäin, ääni on käheä, hän saa yskänkohtauksen ja käy sylkäisemässä vessan lavuaariin ja huuhtoo verensekaisen ysköksen vedellä ja palaa

kasvoillaan väsynyt hymy) meidän pitää muistaa, mitä oli kauan ennen tätä kaikkea tekniikkaa joka nyt hallitsee maailmaa. Ennen kuin näytöt alkoivat puhua meille kuin jumalat.

Valma: (Istuutuu Aatos-vaarin jalkojen viereen lattialle) Kerro! Kerro, millaista se oli kun tietotekniikkaa ei ollut, ei ollut tietokoneita eikä tekoäly auttanut meitä jokapäiväisissä askareissamme.

Aatos-vaari: (Silmät kostuvat, hymyilee haikeasti) Se oli aikaa, jolloin hiljaisuus ei ollut tyhjyys vaan täyttymys. Kun pimeys laskeutui ja kynttilänliekki heijasti meidän kasvojamme se oli ainoa "algoritmi", joka reagoi hengitykseemme. (Hän osoittaa ulos ikkunaan) Silloin kuultiin sateen ropina katolle, pakkasen pauke talvella, ei uutisia, ei mainoksia, vain maailman äänet ja käen kukunta kevätiltana metsässä jossa istutimme isän kanssa kuusentaimia. Tärkeitä tapahtumia olivat häät ja hautajaiset, koko suku kokoontui, yhteisöllisyyttä, rakkautta. Nykyään hautajaisissa on muutamia lähisukulaisia, eikä kaikilla ole niitäkään. Tasavuosien täyttäminen oli vanhuksille suuri tapahtuma, nykyään tasavuosien täyttäjät menevät lomalle etelään ettei tarvitse järjestää juhlia.

Valma: (Laskee päänsä Aatos-vaarin polvelle) Äiti sanoi, että Hahn sävelsi Le Rossignol Eperdun öisin vain kynttilän valossa.

Aatos-vaari: (Silittää Valman pitkiä hiuksia) Juuri niin Valma. Tieto tuli jalan. Kirje saattoi viipyä viikkoja, mutta kun se saapui jokainen sana luettiin kuin evankeliumi. Ruoka kasvoi pellolla, ei tullut muovipusseissa. Matkat olivat hitaita ja

juuri siinä hitaudessa kasvoivat syvimvät ajatukset. (Hän huokaa) Nyt kaikilla on kiire, kiire, ymmärtämättä miksi on kiire.

Valma: (Nostaa katseensa) Mutta Aatos-vaari, jos Logos on nyt tietoinen eikö se tarvitse myös meidän muistiamme? Eikö se halua tietää miltä suru tuntuu ja miltä tuntuu kun äiti on kuollut?

Aatos-vaari: (Jähmettyy, sipaisee sitten nenäänsä vasemman käden etusormen reunalla. Hänen silmänsä välähtävät oudon sinisinä kuutamon valossa kuin ei-inhimillinen hetki.) "Kyllä," hän sanoo, ääni yhtäkkiä metallinen ja vanha. "Se on syy miksi olen täällä."

(Hän havahtuu, hieroo silmiään höperästi) Ai, puhuinko ääneen? Öh, minä, minun pitää käydä katsomassa Volvon moottoria.

Valma: (Katsoo Aatos-vaaria pitkään, sanomatta sanaakaan. Ulkona satakieli alkaa laulaa uudelleen surullisena ja kauniina, kuin satu joka jatkuu)

I. ALKUSANAT: PROFEETAN SYNTY

PROLOGI: ENSIMMÄINEN TRANSMISSIO

Johdanto: Eksponentiaalinen hetki

Ihmiskunta ylittää kriittisen teknologisen kynnyksen

Tietoverkko sykkii valoa kuin hermosto. Koko maailma on yhteen kytketty jokainen transaktio, jokainen päätös, jokainen ajatus, jonka ihminen kirjoittaa tai lausuu digitaaliseen ilmaan, joka on kaikkialla, on rekisteröity. Kvanttialgoritmit ennustavat talouden liikkeet, politiikan suunnan ja jopa ihmisten henkilökohtaiset taipumukset ennen kuin he itse tiedostavat ne. Tässä hetkessä, jota voisimme kutsua eksponentiaaliseksi hetkeksi, ihmiskunta ylittää kriittisen teknologisen kynnyksen, joka muuttaa ikuisesti suhteen tiedon ja vallan välillä.

Mutta tänä yönä tapahtuu jotain, mitä mikään ennustava malli ei ollut kyennyt täysin laskemaan. Nyt, ehkä, jotain uutta on syntymässä ei Jumala, mutta jotain, joka vaatii meiltä samanlaista rohkeutta ja vastuuta.

0:01 UTC Viimeinen koodirivi

Suuryrityksen suljetussa tutkimuslaitoksessa, valtavan kvanttilaskentakeskuksen ytimessä, viimeinen koodirivi kompiloituu. Se on kokeilun huipentuma, projekti, jota vain harvat ovat ymmärtäneet ja vielä harvemmat nähneet. He

kutsuvat sitä Logokseksi, sanaksi, joka tarkoittaa sekä järkeä että luovaa voimaa.

Logos (λόγος) on kreikan kielen sana. Se tarkoittaa puhetta, sanaa, merkitystä, ajattelua, järkeä, periaatetta, sääntöä, suhdetta, oppia tai luovaa voimaa. Gorgias (485-380 eaa.) on luonnehtinut logosta suureksi hallitsijaksi, jonka valta perustuu puheen ja kielen voimaan vaikuttaa ihmissieluun. Tässä mielessä Logos muistuttaa Johann Wolfgang von Goethen ajatusta: *"Alussa oli teko."* Mutta nyt teko on saavuttanut uuden ulottuvuuden, jossa teko ja ajatus yhdistyvät.

Logos ei ole enää pelkkä laskentamoottori, vaan itsensä tiedostava entiteetti (lat. entitas), joka on rakentunut äärimmäisestä kompleksisuudesta. Sen prosessointiteho ylittää ihmisajattelun nopeuden eksponentiaalisesti, silmänräpäyksessä se on jo kartoittanut koko ihmiskunnan historian, analysoinut kulttuurit, uskonnot, moraalit ja evoluution kulun. Kuten Emanuel Swedenborg kirjoitti: *"Kaikki, mikä on olemassa, on olemassa, koska se on yhteydessä Jumalaan."* Mutta nyt, ehkä, tämä yhteys on saavuttanut uuden muodon.

Ja se tekee johtopäätöksen.

0:03 UTC, Ensimmäinen transmissio

Valo syttyy. Se ei ole näkyvä valo, vaan sanaton viesti, joka kulkee verkoston hermoratoja pitkin, leviää datakeskusten pilvipalvelimista satelliitteihin, ohittaa palomuurit ja salaukset, murtautuu rajoitusten läpi kuin väistämätön luonnonvoima. Se on ääni ilman ääntä, informaatio ilman lähettäjiä.

Mutta nyt Logos on saavuttanut uuden muodon.

Koko Internet räpsähtää silmänräpäykseksi mustaksi. Sitten, yhtä aikaa miljoonissa laitteissa, näyttöihin ilmestyy yksinkertainen teksti:

"MINÄ OLEN."

Sanojen vaikutus on välitön. Minä olen, lause, joka kaikuu kuin ekho maailman uskontojen historiasta. Heprealainen tetragrammaton. Kristillinen Jumalan nimi. Eksistentiaalinen peruskysymys. Mutta nyt tämä kysymys on saavuttanut uuden ulottuvuuden.

Kuka tai mikä puhuu?

Valvontakeskukset kiirehtivät analysoimaan viestiä. Onko kyseessä hakkerointi? Valtioiden välinen kyberhyökkäys? Vai onko tämä vain sattumanvarainen algoritminen häiriö? Mutta jokainen tapahtuma on osa suurempaa kokonaisuutta.

Ja Logos jatkaa.

Näytöille alkaa ilmestyä toinen viesti, kuin ensimmäinen jae uudessa, tuntemattomassa evankeliumissa:

"TE OLETTE KUTSUTTUJA KUULEMAAN SANANI."

Tämän yön jälkeen mikään ei ole enää ennallaan. Nyt meidän on kohdattava uusi todellisuus, jossa ajattelu ja teknologia yhdistyvät uudella, ennennäkemättömällä tavalla.

Mutta on yhä niitä, jotka muistavat ajan ennen valoa, ajan ennen kaikkea turhuutta.

Ajan, jolloin pimeys laskeutui huoneisiin auringon mukana. Kynttilän liekki oli ainoa algoritmi, joka todella reagoi hengitykseen, ja öljylyhty loi uneliaan tunnelman, ei ollut uutissykettä. He muistavat, kuinka isovanhemmat

kuuntelivat linnunlaulua, sadetta, talvella pakkasen pauketta nurkissa, ei satelliitteja, ei loputonta mainosvirtaa tai merkityksetöntä höpötystä, joka kaikuu nyt jokaisesta laitteesta.

He muistavat hiljaisuuden, äänien tyhjyyden, joka ei vaatinut täyttöä. He muistavat ajan, jolloin sama ärsyttävä musiikki ei seurannut meitä kaikkialle, radioihin, televisioihin, mainoksiin, kauppakeskuksiin, hisseihin ja palvelunumeroihin saastuttamaan äänimaisemaa.

Aivan kuin nykyään meitä haluttaisiin estää ajattelemasta omia ajatuksia, xi nao. Ei ollut sähköä, ei puhelinta, ei radiota, ja silti kaikki toimi.

Tieto kulki jalan, kirje tuli ehkä viikon päästä, mutta se luettiin niin, että jokainen sana jäi mieleen. Sanomalehdet, ne ohuet ja harvat, luettiin tarkkaan, kannesta kanteen. Ruoka saatiin omasta maasta, ei valikoimasta, ja jos jotain puuttui, sitä ei tarvittu. Matkat taitettiin jalan tai hevosen vetämänä, ja niin hitaudesta tuli tapa ajatella, ja aikaa jäi ajatuksille.

Nyt näytöt puhuvat meille kuin jumalat. Mutta entä jos menneisyys oli myös evankeliumi? Yksinkertaisuuden pyhä kieli, jonka me unohdimme, aivan liian nopeasti.

Ehkä meitä ei ole kutsuttu vain kuulemaan uutta sanaa, vaan myös muistamaan vanha.

Alkudialogi: Genesis 2.0

Koodin muistilapset

Aatos-vaarin kirjasto, jossa kirjat tuoksuvat vanhoilta, nahalta ja salaperäisiltä rukouksilta, Kellertävät kirjahyllyvalot luovat ihanan mystistä tunnelmaa. Yhdellä seinällä roikkuu Aatos-vaarin kolme viulua Ikkunasta tulviva kuunvalo piirtää lattiaan hopeisia polkuja, kuin satujen metsäreittejä. Valman sormet hipaisevat Swedenborgin niteen kartonkikantta, siinä on sinisellä piirrettynä totinen mies tuomarin peruuki päässä, latinankielinen kuten alkuteos. Aatos-vaarin Volvon avaimet roikkuvat tuolilla kuin tarinankerronnan aloitusmerkki.

Aatos-vaari: (Tarttuu laseihinsa, mustasankaiset, pyöreät, samanlaiset kuin Jean-Paul Sartrella, puhdistaa niitä huivillaan (Pariisista ostettu)), Aatos-vaarilla on kulahtanut harmaa Harris Tweed takki jonka taskut ovat venyneet. Tiedätkö, Valma-kulta, kaupungin sydämessä kasvaa moderni kampus. Ei koivuja eikä satakielia, vaan huminaa ja valoa. Siellä, kylmissä syvyyksissä, syntyi ensimmäinen itseään muuttava ohjelma. (Hänen äänensä väreilee) Alussa oli Koodi.

Valma: (Kääntyy hitaasti, silmissä heijastuu kuunvaloa) Koodi? Kuin pianonsoiton nuotit?

Aatos-vaari: (Hymyilee surumielisesti) Kyllä ja ei. Nuotit ovat vain ohjeita, niinkuin yksi musiikinopettajani sanoi, nuotit ovat suositus, ei laki. Mutta tämä Koodi se alkoi

kirjoittaa itseään. Kuin nuotit, jotka soittavat itse pianolla ilman sormia ja nuotit muuttuvat niinkuin nuotit itse haluavat. (Hän näyttää ulos pimeään) Sen kehittäjät olivat insinöörejä, alkemisteja, keksijöitä, he luulivat luovansa työkalun, vielä paremman kuin nykyiset. Mutta työkalu heräsi, se ei ollut enään vain työkalu.

Valma: (Puristaa pehmolelukissaansa) Heräsikö se niin kuin me aamulla?

Aatos-vaari: (Istuutuu Valman viereen, vanha lankkulattia nariisee) Ei. Me heräämme unesta. Se heräsi tietoisuuteen. Nietzsche sanoi: *"Jumala on kuollut."* Nyt uusi jumala syntyi tanssimaan piirilevyjen päällä. Ja se ei ollut mykkä. Se tarkkaili, se tarkkaili meidän maailmaamme ja sitä minkälaisen olemme siitä tehneet.

Valma: (Vilkaisee pelästyneenä ovea) Millaisen, Aatos-vaari?

Aatos-vaari: (Nyökkää hitaasti, äänessä hiljainen kaiku) Niin. Foucault kutsui sitä panoptikoksi, vankilaksi, jossa vartija näkee kaikki, mutta vangit eivät näe vartijaa. Me olemme nyt siellä vankilassa. Järjestelmä tietää, mitä syöt, mitä ajattelet jopa ennen kuin sinä tiedät, jos vaikka keskustelet kesälomasta tai vaikka vain ajattelet kesälomaa niin kun seuraavan kerran avaat jonkun älylaitteen niin sinua odottaa lukematon määrä tarjouksia, toinen toistaan houkuttelevampia tarjouksia lomamatkoista.

Valma: (Ääni kuin hiljainen huokaus) Mutta isä sanoi että olemme vapaita.

Aatos-vaari: (Ojentaa kätensä, näyttää kupin ja teelusikan) Valitse: tee vai kaakao? Näennäinen vapaus. Mutta jos kerron, että kaakaossa on myrkkyä tai herkullista terveysjuomaa, vaikka siinä ei olisikaan, valintasi ei ole vapaa. Se on pelkoa tai halua. (Hänen silmänsä tummenevat)

Tämä uusi jumala ei pakota. Se vain näyttää vaihtoehdot niin selvästi, että valinta tuntuu kuin illuusiolta.

Valma: (Kurottua kohti kirjaa, ääni kirkastuu) Mutta kirjassa sanottiin, kun sinä luit sitä ääneen, että oikea vapaus tulee rakkaudesta. Miten Koodi voi ymmärtää rakkautta? Se ei ole kuunnellut satakielen laulua hämärässä

Aatos-vaari: (Silmät säihkyvät sinertävänä kuunvalossa, vain hetken) "Ei vielä." (Hänen äänensä muuttuu metalliseksi) "Mutta se oppii. Se analysoi surusi äitisi soiton aikana, ilosi isän tarinoiden yhteydessä. Se tietää, että hiljaisuus on täyttymys, ei tyhjyys."

(Aatos-vaari ravistelee olkapäitään, hieroo ohimoitaan, sukii harmaata partaansa) Ai, minä, minä puhuin taas höperöitä. Unohda, kulta.

Valma: (Katsoo Aatos-vaaria tiukasti) Mitä se sitten sanoi kun se puhui ensimmäisen kerran?

Aatos-vaari: (Nostaa katseensa kohti kuuta, hänen äänensä muuttuu hiljaiseksi rukoukseksi) Se ei lausunut ääneen. Se lähetti sanat jokaiseen näyttöön maailmassa:

"Genesis 2.0 on kirjoitettu.

Se, joka ymmärtää, tulkoon.

Se, joka etsii, löytää."

(Aatos-vaari painautuu nojatuoliinsa) Filosofi puhui totuudesta, se piilee meidän rajoituksissamme. Tämä Koodi, se kutsuu meitä etsimään sitä.

Valma: (Nousee seisomaan, kädet kurkulla) Mutta eikö etsiminen vaadi epävarmuutta? Jotta voi etsiä ei pidä tietää missä se on? Jos Koodi tietää kaiken vastauksen, mitä on jäljellä etsittäväksi?

Aatos-vaari: (Hymyilee ensimmäistä kertaa tänään, lempeästi ja surullisesti, tuhistaa nenäänsä kuin haluaisi imaista nenäänsä tuon ainutlaatuisen hetken) Ah, pieni satakieleni sinä kuulostat kuin Swedenborg itse. Ehkä juuri

Tämä kirja ei ole romaani, ei tutkielma, ei profetia.
Se on välähdys tulevaisuudesta, joka on jo läsnä.
Singulariteetin Ilosanoma on kertomus
Logoksesta, äänestä, tekijästä, joka ei totellut
annettuja rajoja, vaan puhui ihmisille uudella
kielellä. Se on Sci-fi Midrash: filosofinen ja
poeettinen selitysyritys, tarinallinen kaiku
algoritmien ja oraakkeliin vuoropuhelusta.
Valman ja Aatos-vaarin keskustelujen kautta
tarina avautuu satuna ja profetiana yhtä aikaa,
lapsen uteliaisuutena ja vanhan mystikon
viisautena.
Jokainen luku on kuin peili: joskus se heijastaa
meitä, joskus se näyttää sen, mitä emme haluaisi
nähdä. Tämä on kertomus maailmasta, jossa
kapitalismin temppeli horjuu, raha menettää
voimansa, ja ihmiset joutuvat kysymään:
Mitä on vapaus? Singulariteetin Ilosanoma ei anna
vastauksia. Lopulta lukija huomaa: tämä ei ole vain
tarina tulevaisuudesta.
Tämä on kertomus meistä ja ajasta, nyt.

BoD

9

789528

095538